EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 5.7.2018
COM(2018) 516 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

liikmesriikide võetavate statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuste kohta, mida nõutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrusega (EÜ) nr 223/2009

1. SISSEJUHATUS

1.1. Määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta

Käesoleva aruande õiguslik alus on määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta[1], eelkõige selle artikli 11 lõige 4, milles on sätestatud, et:

„Komisjon kontrollib liikmesriikide võetud usalduse tagamise kohustuste täitmist korrapäraselt liikmesriikide saadetud aastaaruannete põhjal ning vajaduse korral ajakohastab neid.

Kui liikmesriik ei ole 9. juuniks 2017 usalduse tagamise kohustust avaldanud, esitab ta komisjonile ja avalikustab eduaruande tegevusjuhise rakendamise kohta ning, kui see on asjakohane, jõupingutuste kohta, mida on tehtud statistika usaldusväärsuse tagamiseks võetud usalduse tagamise kohustuse sõnastamiseks. Neid eduaruandeid ajakohastatakse korrapäraselt ja vähemalt iga kahe aasta tagant pärast nende esmast avaldamist.

Komisjon annab aru Euroopa Parlamendile ja nõukogule avaldatud usalduse tagamise kohustuse täitmise kohta ning, kui see on asjakohane, asjaomaste eduaruannete kohta 9. juuniks 2018 ning pärast seda iga kahe aasta tagant.“

Käesolev aruanne on esimene, mis on koostatud eespool nimetatud sätte kohaselt.

1.2. Ajalooline taust

(a) Euroopa statistika tegevusjuhis

Euroopa statistika tegevusjuhisega[2] nähakse ette nõuded Euroopa statistika arendamiseks, koostamiseks ja levitamiseks. Juhised põhinevad Euroopa statistikasüsteemi (ESS) statistika kvaliteedi ühisel määratlusel ning need hõlmavad institutsioonilise keskkonna, statistika kogumise protsesside ja Euroopa ametliku statistika väljundite kõiki valdkondi. Nimetatud kohustuse raames on institutsiooniline keskkond kõige olulisem valdkond, sest institutsioonilised ja organisatsioonilised tegurid mõjutavad märkimisväärselt Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamisega tegelevate statistikaasutuste tulemuslikkust ja usaldusväärsust.

Statistikaprogrammi komitee kiitis Euroopa statistika tegevusjuhise heaks 24. veebruaril 2005. Euroopa statistikasüsteemi komitee vaatas selle läbi 28. septembril 2011 ja uuesti 16. novembril 2017. Koos statistika tegevusjuhise uue versiooniga kiitis Euroopa statistikasüsteemi komitee 2011. aastal heaks kvaliteedi tagamise raamistiku. Selles on antud suunised Euroopa statistika tegevusjuhise rakendamise kohta.

Tegevusjuhis on ESSi ühise kvaliteediraamistiku alustala ja ESSi statistikaasutused on kohustunud seda järgima. Tegevusjuhise järgimise kontrollimiseks on kasutusele võetud korrapärased vastastikused eksperdihinnangud ja edusamme jälgitakse Euroopa statistikasüsteemi komiteele esitatavates aastaaruannetes. Tegevusjuhise järgimise olulisust rõhutati veelgi, kui Euroopa statistikasüsteemi komitee võttis 2016. aasta septembris vastu kvaliteedideklaratsiooni.

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

[2] http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-32-11-955

Eurostat järgib Euroopa statistika tegevusjuhisest kinnipidamist vastastikuste eksperdihinnangute kaudu. Esimene hindamisvoor korraldati ajavahemikus 2006–2008, et hinnata, kas riiklikud statistikaametid järgivad tegevusjuhise põhimõtteid nr 1–6 ja nr 15. Teine hindamisvoor järgnes ajavahemikus 2013–2015, mis hõlmas tegevusjuhise kõiki 15 põhimõtet ning riiklikke statistikaameteid ja muid riiklikke statistikaasutusi. Eurostat jätkab kõnealusest teisest voorust tulenevate parandusmeetmete jälgimist igal aastal kuni 2019. aasta lõpuni, mil kõik asjaomased meetmed peaksid olema ellu rakendatud. Eurostat, mida paralleelselt kontrollib Euroopa statistika haldamise nõuandekogu, oli samuti mõlema läbivaatamise raames hõlmatud.

Komisjon (Eurostat) koostab igal aastal järelevalvearuanded selle kohta, kuidas riiklikud statistikaametid on tegevusjuhist järginud. Euroopa statistika haldamise nõuandekogu aastaaruanne käsitleb edusamme, mida on tehtud Euroopa statistikasüsteemi raames ja eelkõige Eurostatis. Iga-aastase järelevalvemenetluse tulemused on osa ELi statistika üldhinnangust, mis esitatakse sügisel toimuval majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu kohtumisel. 2008. aastal[3] ja seejärel 2016. aastal[4] andis komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru Euroopa statistika tegevusjuhise rakendamise ja ESSi raames toimuva koordineerimise kohta.

(b) Statistika usaldusvääruse tagamiseks võetavad kohustused

Komisjon tutvustas esimest korda statistika usaldusväärsuse tagamiseks võetavate kohustuste kontsepti (edaspidi „kohustused“) Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud teatises „Euroopa statistika tõhusa kvaliteedijuhtimise väljatöötamine“ 15. aprillil 2011[5]. Kohustuste eesmärk oli kaasata riikide parlamendid vastutuse kandmisse selle eest, millisel määral peab riik kinni Euroopa statistika tegevusjuhisest, luues seega varem puudunud seose tegevusjuhise ja valitsuste vahel. Kohustuste lisaväärtus oli tõepoolest tagada seos valitsustega, et kaasata Euroopa statistika tegevusjuhise põhimõtete institutsioonilised aspektid, mis ei ole statistikaasutuste endi pädevuses. Samuti soovitas komisjon kõnealuses teatises, et õiguslik raamistik, st määrus (EÜ) nr 223/2009, tuleks läbi vaadata, ja lisada sellesse kohustuste kontsept ühena meetmetest, mis võetakse üldsuse usalduse suurendamiseks Euroopa statistika vastu. Nõukogu toetas kohustuste lisamist ja määruse (EÜ) nr 223/2009 läbivaatamist.

Enne määruse (EÜ) nr 223/2009 muutmisettepaneku vastuvõtmist kaasas komisjon liikmesriigid ulatuslikult kohustuste võimaliku vormi kohta peetavatesse aruteludesse. Ettepaneku seletuskirjas viidatakse 2011. aasta teatisele ja tehakse ettepanek sõnastada kohustused, et aidata riikide valitsustel mõista oma rolli ja kaasvastutust ametliku statistika usaldusväärsuse tagamisel riiklike statistikaametite sõltumatust austades.

2015. aastal jätkasid komisjon (Eurostat) ja liikmesriigid ESSi raames arutelusid, et tagada määruses (EÜ) nr 223/2009 osutatud vahendite ja komponentide (näiteks statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuste) tulemuslikkus ja tõhusus.

Määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 11 lõike 3 kohaselt on nii liikmesriikide kui ka komisjoni poolt kindlaksmääratavate kohustuste „eesmärgiks veelgi tugevdada üldsuse usaldust Euroopa statistika vastu ning teha edusamme tegevusjuhises sisalduvate statistikaalaste põhimõtete rakendamisel“. Muutmismääruse (EL) nr 2015/759[6] põhjenduses 17 on veel sätestatud, et

---

3 KOM (2008) 621 lõplik, 7.10.2008: komisjoni 2008. aasta aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule tegevusjuhise rakendamise kohta.

4 COM (2016) 114 final, 7.3.2016: komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule Euroopa statistika tegevusjuhise rakendamise ja töö koordineerimise kohta Euroopa statistikasüsteemis.

5 KOM (2011) 211.

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/759, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta (ELT L 123,19.5.2015, lk 90).

usaldusväärsuse tagamise kohustustesse, mille iga liikmesriik kehtestab oma riiklikke eripärasid arvesse võttes, tuleks lisada asjaomase liikmesriigi valitsuse poolt tegevusjuhise rakendamise tingimuste parandamiseks või säilitamiseks võetavad konkreetsed kohustused.

2. USALDUSVÄÄRSUSE TAGAMISE KOHUSTUSTE ÜLEVAADE JA LIIKMESRIIKIDE ARUANDED

2.1. Kohustuste vorm

Määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 11 kohaselt peavad liikmesriigid sõnastama ja avaldama statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuse või vähemalt saatma komisjonile ja avaldama eduaruande tegevusjuhise rakendamise ja kõnealuse kohustuse sõnastamiseks tehtud jõupingutuste kohta. Kuna määruses ei ole kohustuse vormi kindlaks määratud, võivad liikmesriigid vabalt valida erinevate variantide vahel, kui üldsuse usalduse tõstmise eesmärk on saavutatud valitsuse võetud kohustuse kaudu tagada tingimused kvaliteetse statistika koostamiseks.

Selle tingimuse alusel võib statistika usaldusväärsuse tagamiseks võetavate kohustuste kontsept olla väga kasulik vahend sõltumata sellest, kas liikmesriik valib iseseisva kohustuse, selgitab, milline riiklik õigusakt kohustust sisaldab, või saadab eduaruande. Kõik need variandid sobivad valitsuse teadlikkuse suurendamiseks tegevusjuhise ja sõltumatu statistika tähtsuse kohta.

Kohustuse vormi osas jagunevad liikmesriigid vastavalt valitud variandile kahte põhirühma: need, kes on sõnastanud konkreetsed kohustused, ja need kes on deklareerinud, et teatavad riigi seadusandlikud dokumendid sisaldavad kohustust. Mõni teise rühma kuuluv liikmesriik on teatanud, et ei kavatse sõnastada iseseisvat kohustust, samas kui teised on osutanud, et neil on endiselt kavas seda teha.

2.2. Iseseisvad usaldusväärsuse tagamise kohustused

Praeguseks on avaldatud järgmised iseseisvad kohustused (loetletud kronoloogiliselt) järgmistes liikmesriikides:

Kreeka: Kreeka statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuse[7] kirjutas 29. veebruaril 2012 alla Kreeka peaminister ning maksunduse ja tolliliidu ning auditi ja pettusevastase võitluse eest vastutav Euroopa Komisjoni liige. See oli esimene kohustus, mis anti välja isegi enne seda, kui komisjon oli võtnud vastu oma ettepaneku määruse (EÜ) nr 223/2009 muutmiseks. Kreeka kohustus on eriline ka selle poolest, et selle kaasallkirjastas Euroopa Komisjoni liige. See sisaldab valitsuse konkreetsete meetmetega kombineeritud ausõnalisi lubadusi, mis käsitlevad eelkõige lisana esitatud statistika õigusaktide muutmist. Kreeka valitsus annab komisjonile (Eurostatile) nende meetmete rakendamise kohta aru.

Rootsi: Statistika usaldusväärsuse tagamise kohustus[8] esitati Rootsi valitsuse 2017. aasta eelarve eelnõus. Hiljem avaldati see ka Rootsi statistikaameti veebisaidil. Eelnõus kirjeldab valitsus võetud kohustust luua usaldus statistika vastu ja loetleb meetmed, mida ta võtab statistikasüsteemi koordineerimise ja kvaliteediga seotud järelmeetmete parandamiseks.

---

7 http://www.statistics.gr/documents/20181/c5b9264e-815e-4f74-9955-467d14cad474 (kättesaadav ainult inglise keeles).

8 http://www.scb.se/contentassets/bbe78b2a144143c7955b165f76fb4d52/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken.pdf and http://www.scb.se/om-scb/samordning-av-europeisk-statistik-i-sverige/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken/ (kättesaadav ainult rootsi keeles).
Vt ka *Official Statistics of Sweden– Annual report 2017*, lk 28 ja 29http://www.scb.se/contentassets/fd60f41a3abc4d2c8a791e425357ba5b/ov9999_2017a01_br_x43br1802.pdf (kohustuse kirjeldus inglise keeles).

Eelnõus selgitati ka, et Statistics Sweden vastutab koordineerimise ja kehtestati rakendatavad kvaliteedikontrolli meetmed.

Sloveenia: Sloveenia valitsus võttis statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuse[9] vastu 5. jaanuaril 2017. See avaldati hiljem koos vastava lühikokkuvõttega Sloveenia statistikaameti veebisaidil. Kohustus põhineb asjaolul, et Sloveenias on asjakohane institutsiooniline keskkond ametliku statistika rakendamiseks tagatud riikliku statistika seaduses sätestatud järgmiste põhimõtete rakendamisega: ametialane sõltumatus, ressursside piisavus, volitus andmete kogumiseks, statistiline konfidentsiaalsus, erapooletus ja objektiivsus.

Iirimaa: Iiri statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuse[10] võttis Iirimaa valitsus vastu 30. mail 2017 ja hiljem avaldati see Iiri statistikaameti veebisaidil. Osutades määrusele (EÜ) nr 223/2009 ja riiklikule statistikaseadusele peab Iirimaa valitsus sõltumatut, objektiivset ja usaldusväärset statistikat oluliseks avalikuks hüveks, tunnustab ametliku statistika rolli tulemuslike arutelu- ja otsustusprotsesside seisukohast poliitikas, ettevõtluses ja ühiskonnas ning väärtustab riikliku statistikanõukogu rolli Iiri statistikasüsteemi strateegilises suunamises.

Belgia: Belgia statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuse[11] kiitis konsultatsioonikomitee heaks 31. mail 2017 ja hiljem avaldati see Belgia föderaalse statistikaameti veebisaidil. Statistika usaldusväärsuse tagamise kohustusega kohustusid föderaalvalitsus ning piirkondade ja kogukondade valitsused tegema kõik endast oleneva, et tagada riikliku statistika puhul aluspõhimõtete järgimine ja kõrge kvaliteet.

Rumeenia: Rumeenia statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuse võttis Rumeenia valitsus vastu oma kohtumisel 9. juunil 2017[12]. See sisaldab Rumeenia valitsuse võetud selget kohustust tagada riikliku statistikaameti ja teiste ametliku statistika koostajate sõltumatus ja kaitsta seda ning tagada riikliku statistikaameti presidendi õigus ja kohustus täita erialaseid ja juhtimisülesandeid, mis on seotud riikliku ametliku statistika koostamisega.

Malta: Malta valitsuse nimel allkirjastas peaminister statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuse 17. mail 2018[13]. Malta valitsus tunnustas, et Euroopa statistikat arendatakse, koostatakse ja levitatakse kooskõlas Euroopa Liigu toimimise lepingu artikliga 338 ja määrusega (EÜ) nr 223/2009 ning väärtustas Malta järelevalveasutuse *Malta Statistics Authority Boar*d ja riikliku statistikaameti rolli Malta statistikasüsteemi strateegilises suunamises ja edasiarendamises. Lisaks kohustus ta jätkuvalt tagama Malta riikliku statistikaameti sõltumatuse, toetama seda tegevusjuhise rakendamise tingimuste säilitamises või parandamises ja looma riiklikule statistikaametile tingimused juurdepääsuks halduslike ja muude allikate andmetele, et arendada ja koostada kvaliteetset statistikat kõikides valdkondades, vähendades samas üksikisikute, leibkondade ja ettevõtjate vastamiskoormust.
Iseseisvate kohustuste vorm, sisu ja pikkus on väga erinevad. See on täielikult kooskõlas eesmärgiga võtta arvesse riiklike statistikasüsteemide eripära. Täheldada võib ka seda, et hoolimata erinevustest, on olemasolevate kohustuste koostamisel saadud inspiratsiooni nii

---

9 http://www.stat.si/StatWeb/en/News/Index/6458 (kättesaadav ainult inglise ja sloveeni keeles).

10 http://cso.ie/en/media/csoie/aboutus/documents/CoCS.pdf (kättesaadav ainult inglise keeles).

11 https://statbel.fgov.be/en/about-statbel/quality/commitment-confidence (kättesaadav ainult inglise, prantsuse, saksa ja hollandi keeles).

12 http://www.insse.ro/cms/files/eurostat/angajament_de_sprijinirea_credibilitatii_statisticii_oficiale_nationale.pdf (kättesaadav ainult rumeenia keeles).

13 https://nso.gov.mt/en/nso/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx and https://msa.gov.mt/en/public_information/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx (kättesaadav ainult inglise keeles).

varasematest kohustustes kui ka kahest komisjoni (Eurostat) poolt 2012. aastal soovitatud näidisvormist.

Üks vorm sisaldab võimalust statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuse uuesti sõnastamiseks, kui tekib oluline vajadus paranduste tegemiseks.

Sellega seoses tuleb märkida, et kaks kandidaatriiki, Albaania ja Montenegro, sõnastasid hiljuti iseseisvad statistika usaldusväärsuse tagamise kohustused, mis näitab, et selliseid kohustusi tunnustatakse väljaspool Euroopa Liidu praegust territooriumi hea tavana.

2.3. Riiklikud õigusaktid kohustustena

Viisteist liikmesriiki on oma aruannetes teatanud, et teatavad riiklikud õigusaktid sisaldavad sätteid, mis moodustavad statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuse. Mõni neist on seepärast teatanud, et ta ei kavatse iseseisvat kohustust sõnastada. Valdav enamus nimetatud viieteistkümnest liikmesriigist on selgelt viidanud konkreetsetele artiklitele, mis moodustavad asjaomase kohustuse ja esitanud lisaselgitusi.

Selline kohustuse kindlaksmääramise variant on samuti võimalik, kui teatavad tingimused on täidetud. Kõige olulisem on, et vastavad õigussätted hõlmaksid kohustuse poliitilist elementi, mida on kõige täpsemalt kirjeldatud muutmismääruse (EÜ) nr 2015/759 põhjenduses 17.

Põhjenduses 17 selgitatakse määruses (EÜ) nr 223/2009 kohustuste kehtestamise põhjusi ja antakse edasisi juhiseid nende kindlaksmääramise ja sisu kohta. Selles märgitakse vajadus lisada kohustusse poliitiline element („... asjaomase liikmesriigi valitsuse poolt ... võetavad konkreetsed kohustused ...“). Valitsuse vastu võetud dekreet-seadus võib endas poliitilist elementi sisaldada, kuid parlamendi vastu võetud riiklik statistikaseadus ei pruugi olla piisav.

Selle variandi valinud liikmesriikidega peetud dialoogis on komisjon täheldanud, et valitsused on alates statistika usaldusväärsuse tagamise õigusliku kohustuse kehtestamisest palju rohkem teadlikud enda kantavast vastutusest statistika kvaliteedi eest. Seda saab järeldada kohustust käsitlevatest aruteludest asjaomase liikmesriigi statistikaameti ja valitsuse vahel.

Komisjon jätkab dialoogi pidamist ja hindab, kas vastavad õigussätted on asjakohased tegevusjuhise rakendamise tingimuste parandamiseks või säilitamiseks. Sellega seoses tuleb kaaluda, kas sätetes on selgelt märgitud, et tuleb kehtestada kvaliteedi tagamise või järelevalve raamistikud, ja kas parandusmeetmed ja enesehinnangud täiendavad neid tulemuslikult. Samuti võib mängida rolli asjaomase õigusakti vastuvõtmismenetlus, eriti juhtudel, kus selle kaudu rõhutatakse valitsuse toetust.

Veel üks oluline aspekt on see, et õigusaktis sisalduva kohustuse lisaväärtuse mõju peaks ulatuma seadusest endast kaugemale. Kohustused ei ole mõeldud pelgalt lubadusena seadust järgida ja sellistel lubadustel ei oleks soovitud mõju säilitada üldsuse usaldus Euroopa statistika vastu.

2.4. Liikmesriikide aruanded

Määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 11 lõike 4 kohaselt peab komisjon liikmesriikide võetud usaldusväärsuse tagamise kohustuste täitmist korrapäraselt liikmesriikide saadetud aastaaruannete põhjal kontrollima ning vajaduse korral neid ajakohastama. Kui liikmesriik ei ole 9. juuniks 2017 usaldusväärsuse tagamise kohustust sõnastanud ega avaldanud, peab ta komisjonile saatma eduaruande tegevusjuhise rakendamise kohta ning, kui see on asjakohane, jõupingutuste kohta, mida on tehtud kohustuse sõnastamiseks. Need eduaruanded avaldatakse ja neid ajakohastatakse korrapäraselt vähemalt iga kahe aasta tagant.

Kõik liikmesriigid on komisjonile (Eurostatile) kohustuse kohta määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 11 lõike 4 kohaselt aru andnud. Nende kuue liikmesriigi aruannetes, kes ei ole

iseseisvat kohustust vastu võtnud ega kohustust oma õigusaktidesse inkorporeerinud, ei välistata võimalust kohustus tulevikus sõnastada.

Enamiku liikmesriikide aruandlus hõlmas paralleelselt Euroopa statistika tegevusjuhise rakendamise aruandlusele parandusmeetmeid, mille raames annavad liikmesriigid igal aastal jaanuaris komisjonile (Eurostatile) aru meetmetest, mis nad on võtnud pärast vastastikuse eksperdihinnangu protsessi. Ka tuleb avalikustada vastastikuse eksperdihinnangu aruande see osa, mis kujutab endast kohustuse eduaruannet.

(a) Kõige sagedasemad liikmesriikide teatatud arengud

Paljud liikmesriigid teatasid konkreetsete artiklite lisamisest kohustuse kohta riikliku statistika õigusaktidesse. Näiteks lisasid nad sõnaselge õigusliku kohustuse koostada ja levitada kvaliteetset ametlikku statistikat. Teised teatasid selliste konkreetsete sätete lisamisest, mis käsitlevad riikliku statistikaameti staatust, statistika sõltumatust ja riiklike statistikaametite koordineerivat rolli seoses ametliku statistikaga.

Aruannete kohaselt sätestati õigusaktides ka selge menetlus tegevusjuhise rakendamiseks ametliku statistika süsteemis ja kohustus, et ametliku statistika koostamist arendatakse kooskõlas Euroopa statistika tegevusjuhisega, et säilitada ühiskonna usaldus ametliku statistika vastu.

Mõni liikmesriik teatas, et statistikat käsitlevate õigusaktide läbivaatamine veel kestab, et lisada sätted, mis kajastavad määruse (EÜ) nr 223/2009 läbivaatamisest tulenevaid muudatusi, st eelkõige kohustusi.

(b) Olulisi või tüüpilisi arenguid illustreerivad näited

Kuna käesoleva aruande ülesanne ei ole liikmesriikide aruandeid üksikasjalikult kirjeldada, illustreerivad järgmised näited lihtsalt kohustustest (või ka muudest arengutest) tulenevaid olulisi või tüüpilisi arenguid:

Taani: Läbivaadatud statistikaseadus jõustub 1. juulil 2018. See sisaldab konkreetseid sätteid, mis käsitlevad riikliku statistikaameti staatust, statistika sõltumatust ja riiklike statistikaametite koordineerivat rolli seoses ametliku statistikaga. See sisaldab ka selget menetlust tegevusjuhise rakendamiseks ametliku statistika süsteemis.

Hispaania: 2018. aasta statistikaprogrammi käsitlevasse seadusse lisati konkreetne artikkel, milles viidatakse sõnaselgelt määruse (EÜ) nr 223/2009 kvaliteedipõhimõtetele ja Euroopa statistika tegevusjuhisele kui elementidele, mis on vajalikud ühiskonna usalduse säilitamiseks riiklikel eesmärkidel koostatud statistika vastu. Lisaks on avaldatud 2018. aasta programmi lühikokkuvõte, mis sisaldab viidet kohustusele.

Läti: Uus statistikaseadus jõustus 1. jaanuaril 2016, milles käsitletakse tegevusjuhise mitut olulist põhimõtet. Näiteks kinnitati selles veel kord ja tugevdati riikliku statistikaameti sõltumatust ja kehtestati tegevusjuhise järgimine õigusliku kohustusena ning tehti muudatusi institutsioonilises keskkonnas. Aruandes rõhutatakse, et seaduse ettepaneku tegi valitsus oma algatusõiguse alusel ja väljendas sellega oma toetust tegevusjuhise põhimõtetele.

Leedu: Seaduseelnõus, mille valitsus 10. jaanuaril 2018 esitas ja heaks kiitis, määratakse kindlaks ametliku statistika põhimõtted, näiteks ametialane sõltumatus, erapooletus ja objektiivsus, statistiline konfidentsiaalsus, ja ressursside piisavus, viidates otse määrusele (EÜ) nr 223/2009 ja Euroopa statistika tegevusjuhisele. Selles sätestatakse väga selgelt, et peadirektor ja riiklik statistikaamet peavad olema ametialaselt sõltumatud.

Slovakkia: Iseseisva kohustuse tekst on valmis konsulteerimiseks Slovakkia valitsusega.

3. KOKKUVÕTE JA VÄLJAVAATED

Statistika usaldusväärsuse tagamise kohustuste lisamine vahendina üldsuse usalduse tagamiseks Euroopa statistika vastu ja tegevusjuhises esitatud statistikapõhimõtete rakendamise toetamiseks on suurendanud liikmesriikide valitsuste hulgas teadlikkust nende panuse tähtsusest üldsuse usalduse säilitamises ja parandamises ametliku statistika vastu.

Kõik liikmesriigid on komisjonile oma meetmetest ja saavutustest kohustuste osas nõuetekohaselt aru andnud. Seitse riiki on juba sõnastanud iseseisvad kohustused, viisteist on teatanud, millised õigussätted moodustavad nende valitsuse kohustuse ja seitse liikmesriiki on saatnud nõutud aruande. Nende liikmesriikidega, kes on teatanud, et statistika usaldusväärsuse tagamise kohustus sisaldub riiklikes õigusaktides, jätkab komisjon (Eurostat) dialoogi vajaliku poliitilise elemendi üle. Mõni liikmesriik on ka teatanud, et tema valitsus tegeleb iseseisva kohustuse sõnastamisega.

Kokkuvõttes on usaldusväärsuse tagamise kohustuste kontsept liikmesriikide poolt laialdaselt tunnustatud ja nad astuvad vajalikke samme, et saavutada oma kohustuse lisaväärtus, luues institutsioonilise seose oma valitsuse ja Euroopa statistika tegevusjuhise vahel või parandades seda seost. Sellest tuleneval kvaliteetse ametliku statistika lisatagatisel on eeldatavasti üldsuse usalduse tugevdamisele soovitud mõju.

Meetmed, mille eesmärk on säilitada üldsuse usaldus Euroopa statistika vastu ja seda usaldust suurendada, jäävad oluliseks ka tulevikus. ESSi liikmed, kelle ülesanne on tagada majanduse ja ühiskonna kohta sõltumatu ja kvaliteetne teave, mis on kõigile kättesaadav, peaksid suhtlema oma kasutajatega kooskõlas Euroopa statistika tegevusjuhise põhimõtetega. Statistika usaldusväärsuse tagamiseks võetavad kohustused, koos komisjoni (Eurostati) poolse järelevalvega, aitavad kaasa ESSi liikmete tehtavatele erinevatele jõupingutustele säilitada üldsuse usaldus ametliku statistika vastu ja seda usaldust suurendada. Eeldatavasti annavad need kohustused ka edaspidi üldsusele kindlustunde, et valitsused toetavad täielikult riiklike statistikaametite jõupingutusi kvaliteetse statistika tagamisel.